

Man må have respekt for de indvandrede familiers integritet og kultur. Man skal ikke assimilere flygtninge og indvandrere ind i vores kulturelle mønster. Men man må gøre, hvad der er muligt for at flygtninge og indvandrere skal blive selvforsørgende, eventuelt gennem at sætte skatten ned.

De problemer med kriminalitet og stofmisbrug, man kan se blandt indvandrere, kan for en stor del forklares ud fra samme sociale faktorer, man ser blandt andre marginaliserede grupper. Disse var nogle af de synspunkter, der fremførtes i den workshop, som Århus kommune havde ansvaret for.

Hans Ole Højen fra Aarhus Politi redegjorde indledningsvis for undersøgelsesresultater vedrørende kriminalitet blandt unge flygtninge/indvandrere i Århus. Han advarede mod generelle fortolkninger - man må stikke fingeren i jorden i de enkelte lokalområder og blandt de enkelte grupper. Deltagerne bekræftede, at materialet fra Århus afspejler de samme tendenser i de øvrige byer.

Opridsning af problemerne – baggrundsanalyse

På "mikroplanet" – faktorer i det enkelte individs situation

Kultursociolog Mehmet Necef, Odense Universitet fortalte i et oplæg om sine erfaringer. Der findes ikke ret mange analyser. Det er vigtigt at droppe alle omsvøbene og klichéerne. Mehmet Necef refererede til "Aarhusrapporten", som lægger vægt på flygtninge/indvandreres oplevelse af at blive betalt, at være dysfunktionel, at det gælder om at have så mange problemer som muligt - så får man mest

hjælp. Man lærer sig hurtigt at overdrive for at skaffe mere hjælp fra det offentlige.

På "makro-planet" – overordnede samfundsstrukturelle faktorer

- Den relativt høje arbejdsløshed blandt flygtninge og indvandrere giver en høj afhængighed af overførselsindkomster. Dette bidrager til klientgørelse og en overtagelse af klientrollen, der giver en indlevelse i offerrolle.

- Påvirkninger fra "de danske tabere" i de samme boligområder og skoler.

Flygtninge og indvandrere har samme adfærdsmønstre som andre marginaliserede, f.eks. tendens til højere kriminalitet - den væsentligste årsagsforklaring er klientgørelsen. Konsekvenser heraf er et tab af selvrespekt og selvtillid. Børnene mister respekten for forældrene og det danske samfund. Danskerne mister respekten for "de fremmede". En polarisering af samfundet - luften "forgiftes" - og vanskeliggør integration.

Der findes to forklaringstyper

- Det er deres egen skyld. Der er noget galt med deres religion, kultur, opdragelsesformer, kvindeopfattelse, holdning til kriminalitet, moralkodeks osv.

- Det er det danske samfunds skyld. Danskerne er racistiske og diskriminerende og den sociale og arbejdsmarkedspolitiske lovgivning, overenskomstsysteget og integrationspolitikken udstøder og marginaliserer flygtninge/indvandrere.

Løsningsmodeller ud fra disse forståelsesrammer kan eksempelvis være: Flere integrationsprojekter, sprogkurser, kulturtiltag og lignende. Målet er fordanskning, civilisering, integration, assimilation osv. Flere oplysningskampagner for en accept af en multikultur, positiv særbehandling, kvoter på uddannelsesområdet og arbejdsmarkedet, støtte til

anti-racistiske organisationer, flere projekter og aktiveringskurser.

Mehmet Nedef advarede i øvrigt mod at fokusere for meget på kulturfaktorerne. Dette vil medføre en "os - dem" - modsætning, en polarisering der vil blive forstærket yderligere ved positiv særbehandling.

Løsningsmodeller

Mehmet Nedef præsenterede sit forslag, detaljeret beskrevet i kronikker uddelt i kopi på mødet. På makro-planet gælder det at løse arbejdsløshedsproblemet blandt flygtninge/indvandrere. "De bør gøres til arbejdende, skattebetalende mennesker".

Her findes to hovedelementer:

- Ledige flygtninge/indvandrere bosiddende i Danmark bør ligestilles med danskere i samme situation. Nedsæt overførselsindkomsterne eller skatten for disse grupper - "det skal kunne betale sig at arbejde". Her henvises bl.a. til erfaringer fra Canada, hvor forskellige indvandrergrupper har højere erhvervsfrekvens end canadierne selv.

- Nyankomne flygtninge/indvandrere skal ikke have automatisk adgang til sociale ydelser.

På "mikroplanet" samlede Mehmet Nedefs forslag sig om at have respekt for de indvandrede familiers integritet og kultur. Accept af opdragelses- og adfærdsmønstre, så længe den danske lovgivning overholdes, og man så vidt muligt er selvforsørgende. Vi skal med andre ord ikke assimilere flygtninge og indvandrere ind i vores kulturelle normer. Dette kan f.eks. betyde, at mere vægt lægges på en differentieret undervisning, accept af etniske skoler og lignende.

Desuden skal forældrene inddrages i bekæmpelsen af kriminalitet. Lad ikke den "store offentlige moder" erstatte familiens forpligtelser, den "lille far og mor".

Diskussion

På den ene side viste diskussionen skarpe reaktioner mod Mehmet Nedefs analyse og ikke mindst forslagene. Mange så grundsynet og forslagene som udtryk for en meget højreorienteret tankegang - måske noget i retning af Uffe Palludans "nyborgerlige scenarium". Der blev peget på, at problemstillingen er mere kompliceret - f.eks. er mange nyankomne

indvandrerkvinder uden reelle muligheder for at opnå beskæftigelse, ligesom man ikke blot og bart kan respektere egenkulturen, hvis den indebærer fundamentale brud på dansk lovgivning og etik - f.eks. vold i familierne, kvindesyn osv. Det blev ligeledes problematiseret, om klientgørelsen er det egentlige problem.

På den anden side erkendte mange, at der er massive problemer i sammenstødet mellem flygtninge/indvandrernes behov for arbejde, selvværd og identitet og så den måde, hvorpå den nordiske velfærdsmodel fungerer i de forskellige lande. Der er behov for at se kritisk på arbejdsmarkedsregler, klientgørelsesten-denser i det sociale system, sort arbejde som en bærende livsform og den hidtidige integrationspolitik. Flere fremhævede, at der må ses helhedsorienteret på problemstillingen - f.eks. som det er formuleret i Aarhus kommunes flygtninge og indvandrerpolitik.

Pluk fra debatten i øvrigt:

- Pas på med at forsimple årsagssammenhænge mellem "omsorgsomklamring" og integrationsvanskelighederne. Overrepræsentationen af indvandrede unge med hensyn til vold og kriminalitet kan genfindes ud fra andre variable - f.eks. skilsmisser, arbejdsløshed osv.

- Erfaringer fra aktiveringsområdet i Aarhus viser at: 1/3 gerne vil i gang på det private arbejdsmarked og agerer selv meget målrettet, 1/3 giver man en "guldkur" i form af kurser, projekter osv. som i nogle tilfælde bringer dem ud af offentlig forsørgelse og 1/3 hverken kan eller vil leve op til aktiverings- og arbejdskravene. I praksis altså en særdeles differentieret udfordring, som næppe kan reduceres til alene at handle om, at der måske er for gode forsørgelsesvilkår for nogle.

- Det er rigtigt, at nogle indvandrere ikke "ønsker at gå ned i levestandard" ved at begynde at arbejde - nogle vil dog godt, fordi det giver dem øget selvrespekt.

- Man skal ikke underdrive problemet med diskrimination mod flygtninge og indvandrere. Det er højst reelt for mange, som f.eks. har taget en uddannelse, men ikke kan få job på grund af deres baggrund.

- Integrationsarbejdet må ske med udgangspunkt i en demokratisk og humanistisk

grundopfattelse - man må ikke alene se på de økonomiske aspekter.

- Det er vigtigt fortsat at arbejde intensivt med folkeskolens møde med flygtninge og indvandrerbørnene og deres familier - vi må selv blive bedre til at mestre en reel dialog, så vi samvirker i stedet for at modarbejde hinanden.

- Vi skal huske, at de meget voldelige indvandrede unge er et meget lille mindretal. Dette er på en gang et meget specifikt problem og kan også være udtryk for en farlig tendens.

- Vi må fortsat lægge vægt på det forebyggende arbejde, men ikke glemme de meget svage og udsatte grupper (misbrugere, kriminelle. etc.).

Der blev endvidere videregivet en række mere konkrete erfaringer med vellykkede integrationsbestrebelse rundt omkring i Norge, Sverige og Danmark og udtrykt stort behov for styrkelse af det nordiske samarbejde f.eks. på følgende områder: Evaluering og forskning, formidling af erfaringer, udveksling af strategier og handleplaner såvel i forhold til forebyggelse, som behandling.

Litteratur

Inge Wittrup. Også unge i Århus. En Etnografisk undersøgelse af unge flygtninges og indvandreres brug af rusmidler, Center for rusmiddelforskning/Århus kommune, 1997.

Det forebyggende arbejde, Kommunalpræventiv orientering, faghæfte (læseplan i skolen), Århus 1996.

Spørgeskemaundersøgelse udarbejdet i forbindelse med workshoppen. Spørgeskemaundersøgelsen omfatter uddannelsesfrekvenser, arbejdsløshed, kriminalitet og forebyggelse af misbrug og kriminalitet.

Kontaktperson

Jens Arnum, eksp.sekr.

Skoleforvaltningen
Postbox 35, Frederiksgade 79
DK 8100 ÅRHUS C

tel +45 89 40 47 12, fax +45 89 46 47 17
e-mail: jea@aaks.aarhus.dk

Ungekoordinator Jens Ahm,
Københavns kommune

Deltagarkommentar:

”
Att vara ung i storstaden innebär att man får lov att leva sitt eget liv – som i djungeln. Man skapar sin egen roll. Det kan man inte på landsbygden, där alla känner dig till namnet. Men det innebär också att man inte kommer i kontakt med de unga i storstaden, utan att man konstant söker upp dem – de glider hela tiden bort. Det är svårt att sätta namn på de unga i storstaden.

Häromdagen kom en man till oss i vårt ungdomsforum. Han berättade att de hade problem med tio pojkar i 10-14 årsåldern på sin gård. De var helt enkelt rädda för dem. Det kanske bor 1000 människor på gården. Det är ju inte klokt att 1000 vuxna är rädda för 10 pojkar.

Adresser

Hans Ole Højen, vicekriminalkommissær
Aarhus Politi, Ridderstræde 1
DK-8100 ÅRHUS C
tel +45 86 13 30 00, fax +45 86 13 32 47

Mehmet Necel, kultursociolog
Odense Universitet, Center for mellemøststudier
Campusvej 55
DK-5230 ODENSE
tel +45 66 15 86 00, fax +45 65 93 11 58
e-mail: middle-east@hist.ou.dk